

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بشپړه لمونځ

ليکوال :- زاهد الله توحيديار "ابراهيم زى" اندر

Email: zahidebrhemzai@gmail.com

کال ه لمريز : ۱۳۹۵/۹/۱۵

سريزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې يې د بنده او معبود ترمنځ اړيکه ټينگيږي او د يوه رښتيني مسلمان د پيژندنې له نښانو يوه نښه گڼل کيږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالى او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالى په گڼو مبارکو ايتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنگه چې الله تعالى فرمايي

((وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِيْنَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوئ ، زکات ورکوئ او له رکوع کوونکو سره رکوع کوئ.

همدارنگه الله تعالى په نورو گڼو ايتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانگړی او ارزښتناک ځای لري نو بايد په ښه توگه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توگه ترسره کړو نوموړي دا يو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندي کړ او د امکان تر حده پوري مې کوبښن کړی دی چې په روانو او ساده جملو کې مطالب راټول کړم، هيله ده چې د لوستونکو د گټې وړ وگرځي. څرنگه چې هيڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نوکه کومه غلطۍ

را څخه شوي وي بخښنه راته کوئ.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهيم زی؛ (اندرې) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلي تحصيلي زده کړي پرمخ بيايم له الله ج څخه ډېر منندوی يم چې ماته يې په دې بوختياو کې د دې مطالبو د راټولولو او ليکولو حوصله راکړه.

ليکوال : ستاسو دخير دُعاگانوته اړ دی.

دپاکی پيژندنه

داوداسه احکام

الف: هغه کارونه چې اودس پرې ماتېرې هماغه کارونه اودس لازمي: لکه دانسان له دوولاروخه دکوم شي وتل؛ قې

کول؛ خوب کول؛ اوداسې نور

ب: داودس د فرضيت دليل

په قرانکريم کې الله تعالی مؤمنانوته خطاب کولوپه ترخ کې فرماي

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْأفْتُم إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

(المائدة(6)

يعني: ای مؤمنانوكله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته كېرئ نو بايد چې خپل مخونه، اولاسونه ترڅنگلوپورې ووينځئ، په

سرونوباندې لاسونه راتيروي، اوپنې تريپيوپورې ووينځئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلور فرضونه دي

(۱) يوځل دټول مخ پريمنځل

(۲) ترڅنگلوپورې ددواړولاسونوپريمنځل

(۳) دسر دڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تريپيوپورې دپنوپريمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نيت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحيم ويل

(۳) ترمروندنوپورې ددواړولاسومينځل

(۴) درې واري خوله مينځل

(۵) مسواک وهل

(۶) درې واري پوزې ته اوبوچول

(۷) دپيرې څلالول

(۸) دپنواولاسودگوتو څلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسريه اوبوسره ددواړو غورونومسحه کول

(۱۱) پير ترتيب سره اودس کول

(۱۲) اول بنې اوبياچپ لوري وينځل

(۱۳) په يوه غړې پسې سمدستي بل غړې وينځل

داوداسه ماتونکې شيان

دلاندې چارو په ترسره کيدوسره اودس ماتيري

(۱): دتسواوډکومتيازوله لاروخنه دکوم شي وتل

(۲) له بدن خنخه پداسې شکل سره وينې وتل چې له خپل ځای خنخه پاک ځای ته حرکت وکړي

(۳) په ډکه خوله کانگي (قى) کول

(۴) په لياروکې په داسې شکل سره دوينې راتلل چې دوينې رنگ زيات وي

(۵) بغير له شهوت خنخه دمنيوتل (چې دمرض يادينځى په سبب وي

(۶) دنبخوله سينوخنه له شيدوپرته نورخه (اوبه يا وينه) راوتل

(۷) له بنځې خنخه داستحاض وينه راتلل

(۸) مذيواووډيووتل

(۹) په کوموشيانوچې غسل لازميري اودس پرې حتماً ماتيري

(۱۰) ژورخوب:يعنې داسې خوب چې انسان په بشپړډول خپل کنترول له لاسه ورکړي لکه په اړخ

خوب،ستوني ستاغ اوياپه کوم شي په داسي ډډه وهلو ويدېدل چې که هغه ترې لرې شي نودى به ولويږي.

(۱۱) په بيهوشوکيدوسره

(۱۲) په نيو—————شه کيدوسره

(۱۳) دجنازې له لمانځه پرته په هرلمانځه کې په قهقهه خندلوسره

(۱۴) ددووکسانو تناسلي غړې چې دشهوت په حالت کې په داسې توگه يوځای شي چې ترمنځه بې بل شي

پرده نوي بې له انزال ه—————م اودس ماتيري

غسل

غسل په لغت کې ټول بدن پرېمنځلوته ويل کيزي اوداسلامي شريعت په اصطلاح کې دشریعت دښودل شوي طريقي سره سم

دحکمي ناپاکۍ لري کولو اويواوخي دثواب حاصلونې په خاطر دټول بدن وينځلوته غسل ويل کيږي

دغسل دفرصيت دليل

الله (ج) فرمايي : **وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُنِيعَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ** (المائدة ٦)

يعني : که دجنابت په حال کې ياست نوپه لمبلوخان پاکړئ ، که ناروغان يامسافرياست ، ياتاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي يا تاسې په ښځولاس لگولې وي ، او اوبه ونه مومي ، نوله پاکي خاورې نه کارواخلئ ، پرهغې لاسونه ووهئ ، په خپلومخونواولاسونوباندې پې راکارئ،الله (ج) نه غواړي چې ژوند درباندي تنگ کړي، خو هغه غواړي چې تاسې سوتره کړي اوخپل نعمت پرتاسې پوره کړي ، ښايي شکروښتونکي شئ

دغسل احکام

الف : دغسل فرضونه

- (١) دخولي پرېمنځل په داسې طريقي سره چې ستوني هم ورسره لوند شي
 - (٢) په پوزه کې اوبواچول
 - (٣) ټول بدن ته په داسې طريقي سره اوبه رسول چې دوښمنه په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي
- دوښمنانو بيخونواودنوکانولاندې ځايونوته اوبه رسول هم ضروري دي که دښځې دوښمنانو بيخونوته اوبه رسيدې دکوڅيو سپڅولوته ضرورت نشته . او که سپړودښځوپه څيرکوڅۍ پرېښي وي دهر وښمنه لمدول پرې فرض دي

ب: دغسل سنتونه

- (١) نيت کول
- (٢) لمړی اودس کول
- (٣) دواړه لاسونه ترمړوندونوپورې مينځل
- (٤) مسواک وهل
- (٥) په ټول بدن درې وارې اوبه تيږول

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کېږي ، فرض، سنت، مباح

- (۱) دلویی بې اودسې. (جنابت ، حیض ، اونفاس) څخه دپاکي په خاطرغسل کول فرض دی
- (۱) داجر او ثواب په نیت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعي دلمانځه لپاره غسل کول، داختر و نولپاره غسل کول....
- (۳) له بدن څخه دخيړوپاکولواوپا په گرمۍ کې دبدن ديخولولپاره غسل کول مباح دي

تیمم

دتیمم پیژندنه

تیمم په لغت کې قصد، ارادې، او عزم ته ویل کېږي. اوداسلامي فقهي په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نیت

پاکي خاورې ته قصد کول دي

دحکمي نجاست پیژندنه

حکمي نجاست دنایاکي هغه حالت ته ویل کېږي چې چټلي بې په سترگونه بنکاري

خوشریعت نجس گڼلي لکه بې اودسي ، جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتیمم درواوالي دلیل

((فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا)) النساء ۴۳

یعنې : که اوبه ونه مومي. نوله پاکي خاورې نه کارواخلي اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بیشکه الله (ج) له نرمۍ.

نه کاراخيستونکي اوبخننه کونکي دی

الف: دتیمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبويداکولوهيله ختمه شي ياديوميل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دبنمن ياکوم ضرري حيوان وي

(۳) دکوهي رسي يابوکه نه وي

(۴) که بنځه په کورکې وي له کوره په وتلواواوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اواوبوپه خطرکې وي

(۵) اوبويي خودڅښلولپاره ايله بس کېږي

(۶) اوبه وي خودصحت لپاره يقيناً ضرررسوي ياورسره مرض زياتيږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قيمت ورکول کېږي ياورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه ياغسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللوويره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داختر و نولمونځ

دخسوف اوکسوف لمونځ

(۹) دډيرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی يايې له کوهي نشي رايستلې

(۱۰) که څوک په ريل ، جهاز، يابل شي کې سفرکوي او هغه روان وي نه دډيرې ، اوبه هغو کې اوبه نه پيدا کېږي يا اودس کول

ممکن نه وي

(ب) د تیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکيدونيت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ يې راگرځول

(۳) بيا لاسونه په خاوره وهل دڅنگلوپه شمول يې په دواړه لاسونوراگرځول

(ج) هغه شيان چې تیمم پرې روا يا ناروادی

په خاوره ، او هغه شيان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خبثته ، سره خاوره ، مرمر، فيروزه ،

اوداسې نوروياندي تیمم کيږي

کوم شيان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ، اويابه اورکې سوزيږي، ايره کيږي ياويلې کيږي لکه لرگی، اوسپنه ، سره زر،

سپين زر، مس، زير، شيشه ، قلعي ، جامه ، فلزات ، سکاره ، کاغذ، نيلون ، ايره ، اويلاستکی شيان تیمم پری نه کيږي . البته په

پورتنيوشيانوکه دومره گرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي يا دوره وکړي بياپرې تیمم روادی.

لمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پر هغه چا فرض دی چې لاندي شريط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندي نشته

(۲) عقل او هوش : پرليونو اوبې هوشه ، دبيهوشي په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلی نشته

(۴) دبنځې لپاره له حيض اونفاس څخه پاکوالي

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې يعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) يې

دخلي دي يعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړين دي که په دغوشرطونوکې يوه نيمگرې وي لمونځ نه صحيح کيږي

چې په لاندي ډول دي

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالي

(۲) دبدن پاکوالي

(۳) دجامې پاکوالي

(۴) دهغه ځای پاکوالي په کوم ځای چې لمونځ کيږي

(۵) دعورت پتوالي

(۶) دلمانځه وقت پيژندل

(۷) مخامخ قبلې ته دريدل

(ب) د لمانځه ارکان

دلمانځه د ارکانو څخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغو ارکانو څخه په يوه کې هم نقصان رامنځ ته شي

لمونځ فاسيديږي

چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) دلمانځه لپاره نيت کول

(۲) تکبير تحریمه ده

(۳) قيام دريدل

(۴) قرائت ويل: د فرض لمونځونو په لومړنيو دوو رکعتونو کې دنفلو او سنتونو په ټولو رکعتونو کې قرائت ويل فرض دی

(۵) رکوع کول :- څرنگه الله (ج) فرمايلي دي (يا ايها الذين امنوا ارکعوا وسجدوا) (الحج ۷۶)

يعنې: ای مؤمنانورکوع اوسجده وکړئ

(۶) سجده کول

(۷) اخير قاعده

دلمانځه واجبات

دلمانځه د واجباتو څخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې يې ادا کول اړين دي که له دغو کارونو څخه يو پاتې شي نود

سهوې سجده لازميږي او که قصداً پرېښودل شي نودلمانځه د فاسيدېدو سبب گرځي

اوددغه لمانځه بيا راگرځول لازميږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو او دنورو لمونځونو په ټولو رکعتونو کې د فاتحې سورت ويل

(۲) د فاتحې د سورت سره د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو رکعتونو او دنورو لمونځونو په هر رکعت کې د بل سورت يوځای کول

(۳) د بل هر سورت نه مخکې د فاتحې سورت ويل

(۴) د قرائت، رکوع، سجدو، اوارکانو ترمنځ ترتيب ساتل

(۵) قومه يعنې له رکوع څخه له راپورته کيدو ورسته سم دريدل

(۶) جلسه يعنې د دواړو سجدو ترمنځ په ارام سره کيناستل

(۷) دارکانو تعديل يعنې رکوع سجده په پوره اطمینان سره اداء کول

(۸) لومړی قاعده

(۹) په دواړو قاعدو کې يو ځل التحيات ويل

(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونو کې قرائت په لوړ او زوړيل چې په جهرويل کيږي لکه دسهار ماښام اوسختن لمونځونه ، او په

هغولمونځونو کې چې قرئت خفيه ويل کيږي خفيه ويل لکه دماز ديگراو ماسپښين لمونځونه

(۱۱) دالسلام عليكم ورحمة الله وبركاته په الفاظو سره لمونځ ختمول

(۱۲) دعا قنوت ويل او په وتر لمانځه کې د قنوت لپاره تکبير ويل

(۱۳) د دواړو اخترونو د لمانځه تکبيرونه

د سهوي سجده

که دلمانځه له واجباتو څخه يوپه سهوه سره پاتې شي نو د سهوي سجده لازمېږي چې په لاندې ډول ده
 په يوکار کې خطاکيدو ته سهوه ويل کېږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنا لري چې له يوچاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزياتوالی
 وشي ، ددغې کمي اوزياتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام گرځولو وروسته دوه سجده کول عبارت د سهوي له
 سجده څخه دی

د سهوي د سجده طريقه

- (۱) په اخره قاعده کې تر تشهد پوري التحيات ويل
- (۲) بنې لوري ته سلام گرځول
- (۳) په اطمینان سره دوه سجده کول
- (۴) له سجدو کولو وروسته التحيات لپاره کيناستل تر اخره د درود اودعا په شمول د التحيات ويل
- (۵) په اخره کې دواړو طرفو ته سلام گرځول

د سهوي سجده په لاندې حالاتو کې لازمېږي

- (۱) څوک چې دلمانځه په يو رکعت (فرضو) کې وروسته والی راوړي مثلاً قيام فرض دی يو څوک درېم رکعت ته په پورته کيدو کې
 له تشهد وروسته نور هم کينی اودرود شروع کړي ياپه يو رکعت کې درې سجده وکړي. سجده سهوه لازمېږي
- (۲) دلمانځه له واجباتو څخه کوم يوپه هيره سره پاتې شي مثلاً دفاتحی سورت يابل کوم سورت چې دفاتحی پسې وروسته ويل
 کېږي هير شي يا دا چې لومړنی قاعده په هيره سره پاتې شي. سجده سهوه لازمېږي
- (۳) په واجباتو کې وروسته والی رامنځته کيدل مثلاً دفاتحی دسورت سره دبل سورت پيوست کول واجب دی څوک چې
 دفاتحی له سورت څخه وروسته دومره ځنډ چې ودرېږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازمېږي

د سهوې دسجدې ځينې مهم مسایل

- (۱) د فرضو (ارکانو) او واجباتو په قصد پرې بنسټ ولومونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح کيږي
- (۲) په يوځل سهوه کيدو يا له يوځل څخه زيات سهوه کيدلو سره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي
- (۳) که څوک په لومړي رکعت له سورة فاتحي مخکې التحيات شروع کړي سجده سهوه لازميږي
- (۴) که په هيره قومه او جلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي
- (۵) که څوک سهو اداخړني قاعدې پر ځای پنځم رکعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي
- (۶) که له يوچا څخه په فرض لمانځه کې په لومړنيو رکعتونو کې دفاتحي سورت سهو اټاې شي سجده سهوه پرې لازميږي خو که په ورستيو کې پاتې شي نه لازميږي
- (۷) دالتحيات، دعاقتوت، او داخترنو د تکبيرونو په هيرېدوسره هم سجده سهوه لازميږي
- (۸) که امام د پټ قرات پر ځای جهري او د جهري پر ځای خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي
- (۹) که چاته په لمانځه شک پيداشي چې خورکته يې وکړل دوه يادري که دا يې لومړی ځل وي بيا دي لمونځ له سره وکړي او که بيا بيا ورته دغه شک رالويږي نو هماغه کمه اندازه دې په نظر کې نيسي په اخر کې دي د سهوي سجده وکړي
- (۱۰) که يو څوک دامام سره په اخرينو رکعتونو کې شريک شي او بيا دهغو رکعتونو دراگر څو لومړي مهال چې ورڅخه تللي دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده
- (۱۱) که چا د څلورورکعتو فرضو پر ځای پر دوو رکعتو سلام وگرځول بيا ور يادشو چې دوه رکعت يې ادا کړي دي چاسره دې خبرې نه کوي دوه دې نور هم وکړي د سجده سهوې په کولو سره يې لومونځ صحيح شو
- (۱۲) که چا باندې سجده سهوه لازمه شوي وي او په اخره کې له ياده ووځي او سلام وگرځوي په ور يادېدوسره دې سجده سهوه وکړي التحيات به ووايي او سلام دې وگرځوي
- (۱۳) که يو مسافر په څلور رکعتيز لمانځه کې د دوو رکعتونو په ځای پوره څلور رکعت وکړي او منځنۍ قاعده کې کينې نو سجده سهوه دي وکړي پدې صورت کې به يې لومړې دوه رکعتونه به فرض او اخري دوه رکعتونه به يې په نفلو کې حساب شي
- (۱۴) دامام په سهوې سره پر مقتديانو سجده سهوه لازميږي، او مقتدي په سهوې سره د جماعت پراخت نه پر مقتدي سجده سهوه شته او نه پر امام، بلکې مقتدي به دامام متابعت کوي

پورته مسائل د فقي مشهور کتاب هدايه کې په تفصيل سره ذکر شوي دي لومړی

پـــــــوک / 329-34

دلمانځه سنتونه

د فريضو او واجباتو ترڅنگ په لمانځه کې ځينې نور کارونه داسې دي چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توگه ترسره کړي دي که څه هم ددغو کارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه گرځي بلکې اجراو ثواب لري ځکه چې دادرَسُول الله (صلى الله عليه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراو ثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندې ډول دي

- (۱) دتکبيرتحريمه له ويلو دمخه غوږونو ته د دواړو لاسونو پورته کول
- (۲) دلاسونو د پورته کولو پرمهال گوتې خلاصې پرېښودل
- (۳) دتکبيرتحريمه څخه وروسته دنارينه و لپاره په نامه او دښځو لپاره په سينه باندې لاسونه اېښودل
- (۴) ښې لاس په چپ لاس اېښودل
- (۵) دتکبيرتحريمه ويلو پروخت سر نه ټيټول
- (۶) دامام لپاره د تکبيرتحريمه او ارکانو تکبيرونه په لوړ او اوزويل
- (۷) سبحانک اللهم ويل
- (۸) اغوذبالله ويل
- (۹) په هر رکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په پټه توگه بسم الله ويل
- (۱۰) دفرض لمونځونو په دريم او څلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ويل
- (۱۱) دفاتحې دسورت په ختميدوسره "امين" ويل
- (۱۲) ثناء، اغوذبالله، اوبسم الله په توگه ويل
- (۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبيح ويل
- (۱۴) په رکوع کې سراوملايوشان برابرول
- (۱۵) په قومه کې دامام لپاره سمع الله لمن حمده اودمقتدي ربنا لک الحمد اوديوآخې لمونځ کونکې لپاره دواړه ويل
- (۱۶) سجده ته د تلو پر وخت لمړې زنگونه په ځمکه لگول بيا دواړه لاسونه بيايزه او اتندی لگول
- (۱۷) په جلسه واقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دگوتوسرونه يې قبلي لوري ته برابر وي اودواړه لاسونه په زنگونو اېښودل
- (۱۸) په ورستۍ قاعده کې دالتحيات څخه وروسته درودشريف ويل
- (۱۹) له درودشريف څخه وروسته ماثوره دعا ويل يعنې: "اللهم ربنا" ويل
- (۲۰) لومړی ښي لوري اوبياچپ لوري ته سلام گرځول

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي، چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې گرځوي چې په لاندې ډول بيانېږي

- (۱) په لمانځه کې خبرې کول
- (۲) دلمانځه په حالت کې قران کریم ته په کتلوسره تلاوت کول
- (۳) دلمانځه له شرنطوڅخه که کوم شرط پاتې کيدل
- (۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کيدل ، لکه رکوع ، قيام اوداسي نور....
- (۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يو واجب په قصدسره پرېښودل
- (۶) بې له عذره مری- صافول ، اوقصداتوڅخه کيدل
- (۷) دتکليف ، غم ، ياکوم مصيبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېږي وي پروانه کوي
- (۸) قصدایاپه هيره په لمانځه کې خوراک څښاک کول
- (۹) په لمانځه کې قدمونه اخیستل یویادوه قدمه دارتيا په اساس اخیستل پروانه لري
- (۱۰) عمل کثیرکول ، يعنې په لمانځه داسي کارکول چې لیدونکی داسې گومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي
- (۱۱) دقران پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطی کول چې په معنا کې يې تغیراشي
- (۱۲) په لمانځه کې په فقههه خندا کول
- (۱۳) له دیوال یا کاغذڅخه دلیکلې شوي شي په ژبه ویل
- (۱۴) بغیرله امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددواړولمونځ کونکولمونځ فاسدوي
- (۱۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ایت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسدیږي اوکه فتح وانخلي دامام لمونځ فاسدیږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحي په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتديان فتحي ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لارشي
- (۱۶) بنځه له سړي سره ترڅنگ برابره ودرېدل ، په دې شرط چې دومره ځنډ ودرېږي چې رکوع یاسجده پکې کېږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجنلی ودرېږي چې نفساني میلان ورته نه کېږي یاداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسدیږي

دلمانځه مڪروهات

دلمانځه مڪرهاتوڅخه مرادهغه ڪارونه دي چي لمونځ خوورسره نه فاسديري البته مڪروه ڪيري ، ڄان ساتل ورڅخه په ڪاردي دغه مڪروهات په لاندي ډول دي

(۱) په سرباندي په داسي توگه څادريابل شي اچول چي دواړه لوري يې په اوربانددي راڅپري

(۲) ڪميس يا ڪورتي. په داسي توگه پرځان اچول چي دواړه لستوني يې څپري

(۳) جامي ځانته راټولول اوله دوروساتل

(۴) دسجدي له ځاي څخه بي ضرورته دډبرولري ڪول يايوشي پو ڪول

(۵) له داسي جامي سره لمونځ ڪول چي په اسلامي ټولنه كې يې خلگ نه خوبوي

(۶) دتشيواډكومتيازوته دضرورت په حالت كې لمونځ ڪول

(۷) دسړيولپاره دغوټه ڪړي شويو وينستانوسره لمونځ ڪول

(۸) دگوتوڅخه ټقونه ويستل يادلانسونوينجي يوپه بل كې وركول

(۹) دسترگوپه ڪونجنو كې يوخوابل خواكتل

(۱۰) په سجده كې څنگلي پرېستل

(۱۱) داسي انسان لوري لمونځ ڪول چي منماخ ناست وي كه شاپي اړولې وي پروانه لري

(۱۲) دداسي جاموسره لمونځ ڪول چي دساه لرونكي شي عكس ورباندي وي ياپه داسي مصلي لمونځ ڪول چي دسجدي

كولوپه ځاي دساه لرونكي شي تصويروي ، په داسي ځاي كې لمونځ ڪول چي دسردياسه بني ياچپ لوري ته دساه لرونكي شي عكس وي

(۱۳) چي په لومړي صف كې ځاي وي سره له دي هم وروسته

صف كې يواځي ودرېدل

(۱۴) په لاس ياسر دسلام ځواب وركول

(۱۵) په پتوسترگولمونځ ڪول . بغيرله عذره

(۱۶) يواځي په تندي يايواځي په يزه سجده ڪول

(۱۷) په خولي ياپټكي ياپه ول سجده ڪول

(۱۸) بي له عذره په لمانځه كې پلتي وهل

(۱۹) بي له اړتيا په لورځاي دامام يامقتديانو ودرېدل

(۲۰) ركوع ته دنېكتنه كيدوپه حالت كې قرات پوره ڪول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه كوم سنت پرېبنودل

(۲۲) دسجدي په حالت كې دواړه پيني له ځمكې نه پورته ڪول

(۲۳) په فرض لمونځوكې دقران پاك دترتيب خلاف قرات ڪول

مثلا. په لمړي ركعت كې قل هوالله احد. اوپه دويم ركعت كې (تبت) وويل شي.

(۲۴) په لمانځه كې په گوتوسره دسورتونو

ياتسبحاتوشمير ڪول

(۲۵) په خوله كې ديوشي اچول چي

دقرات مانع نه وي

د جنازې لمونځ

لومړی درنځور په حقوقو قوباندې رڼا اچوو:

کله چې یو مسلمان رنځور شي بايد نور مسلمان دهغه عیادت او پوښتنې ته ورشي ځکه چې داپه یو مسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمایلي دي : یو مسلمان پر بل مسلمان باندي شپږ حقونه لري او په بل روایت کې پنځه حقونه لري له هغونه یو دادی چې ((واذمرض فعده)) کله چې رنځور شي باید پوښتنې ته یې ورشي د مریض عیادت (پوښتنه کول) دلاندي حالاتوپه اعتبار جلا جلا احکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه یې فرض عین ده

ب : که خپلوان ونه لري پرنورومسلمانانویې پوښتنه فرض کفایې ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د

هغه حق دي باید اداء شي

ج: او په عامو حالاتو کې دیورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابی داود ، ۸ ج ، ۲۴۸ ص ، ۲۶۹۴ حدیث ، کې ذکر شوي دي

د جنازې دلمانځه احکام

د جنازې لمونځ فرض کفایي دی فرضیت یې له قران اوسنتو څخه ثابت اومنکر ورڅخه کافر دی

الف : د جنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلور ځله الله اکبر ویل هر تکبیر دیور کعت ځای نسي

(۲) قیام ودرېدل په جنازه کې یې له عذره کیناستل جواز نه لري

ب : د جنازې دلمانځه سننونه

(۱) نیت کول : یعنې په زړه کې تیروول چې د نارینه یا بنځینه ، کوچيې هلک یا انجلۍ جنازه کوي

چې نیت یې په لاندي ډول ده

نَوَيْتُ أَنْ أُؤَدِيََ لِلَّهِ تَعَالَى أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ صَلَاةِ الْجَنَازَةِ اَللّٰهُ تَعَالَى وَالصَّلَاةُ لِلرَّسُولِ وَالِدُعَاءُ لِهَذَا الْمَيِّتِ اِقْتَدَ
يُتْ بِهَذَا الْاِمَامِ مُتَوَجِّهًا اِلَى جِهَةِ الْكَعْبَةِ الشَّرِيفَةِ ((الله اکبر))

(۲) رحمد او ثنا ويل (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ ثَنَّاؤُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

(۳) درود شريف ويل (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَكْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى

إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

(۴) دعا ويل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که ښځه) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّينَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا

وَأَنْتَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنْ أَحْيِيَّتِهِ مِنْ أَفْأَحِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّْا فَتَوَقَّهْ عَلَى الْإِيْمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا
أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلک وي ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا))

که انجلۍ وي : ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً))

ڄاڻي:

زه دغه وږو کي ڪتاب خپل قدر من پلار جان

ته ڄاڻي ڪووم ڪهه د ژوند په ٽولو چارو کي

له ماسره ڀيري هلي ڪلي ترسره ڪري.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**